

“Tenim un tema capital que és resoldre la ubicació i la manca d'espai de l'Arxiu”

Albert Curto i Homedes (Tortosa, 1960) és director de l'Arxiu Comarcal des de 1992. Llicenciat en Geografia i Història, especialitzat en Història medieval, és autor de més d'una vintena de llibres de recerca i difusió documental.

Tortosa Joan Josep Carot

Pregunta: Com ha evolucionat l'Arxiu Comarcal en termes de col·leccions i materials arxivístics al llarg d'estos 40 anys?

Resposta: Evidentment ha evolucionat molt en 40 anys. Vam partir de la base de gairebé un únic fons, que era el municipal, i en estos moments passem del centenar de fons diferents, d'entitats associatives, d'empreses, de comerços... I és una evolució exponencialment molt important que va lligada també amb els metres lineals de documentació. Hem passat dels 900 que hi havia originàriament a prop dels 4.000 que tenim ara.

P: A quins reptes s'han hagut de fer front?

R: Els reptes han sigut diversos. Hem apostat molt per la difusió. Partíem una mica de la base que l'Arxiu era un lloc on només hi podia accedir segons qui i per tant estava molt deslligat de la societat en general. Obrir-lo a tothom ha estat una aposta important. I això ha significat molt d'esforç a nivell d'exposicions, publicacions, cursos, etc. L'altre repte important ha estat la digitalització, que ha permès posar a l'abast de tothom, inclús de forma remota, alguns fons.

P: Quines són les principals metes de l'Arxiu Comarcal per als propers anys?

R: Tenim un tema capital que és resoldre la ubicació, resoldre la manca d'espai, resoldre l'edifici. Aquest crec que seria clau. Si tenim un edifici amb més condicions des del punt de vista de capacitat, això significarà, entre altres coses, poder oferir un servei molt més ampli a la comarca.

P: Un edifici històric com els Reials Col·legis reuneix les condicions



El director de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre, Albert Curto, al pati dels Reials Col·legis, seu actual d'esta institució. / JOAN JOSEP CAROT

òptimes per a guardar la documentació d'un arxiu?

R: No exactament. Hi ha una certa tendència cultural a entendre que arxiu és igual a edifici històric. Hi té les seves parts positives, no ho negarem, però és evident que un edifici amb unes característiques adequades i homologades al que funcionalment s'entén per un arxiu actualment està bastant allunyat d'un edifici històric.

P: Quants de tècnics treballen actualment a l'Arxiu?

R: Una tècnica, un auxiliar administratiu i jo, a la direcció.

P: Suficients per a gestionar la institució?

R: No, no gens. Hi ha un estudi extern que estima que n'hauríem de ser com a mínim entre cinc i set, atès el volum d'arxius que tenim, que som capital de comarca i que tenim nombrosos organismes oficials que per llei la seua documentació ha de fer cap a l'arxiu comarcal.

P: Durant estos anys com s'ha incorporat a l'Arxiu la digitalització de documents?

R: La digitalització s'ha anat fent

CREIXEMENT

“Hem passat de 900 metres lineals de documentació a prop de 4.000 que en tenim ara”

EVOLUCIÓ

“La digitalització és molt important perquè permet l'accés de tothom als fons”

paulatinament i una mica amb comptagotes perquè no dixa de ser un cost important i depèn dels pressupostos anuals. És molt útil i molt important perquè afavorix l'accés de tothom als fons, no només d'investigadors. Des de casa i amb tota la comoditat del món, per exemple, es pot consultar l'hemeroteca històrica.

P: També s'han digitalitzat pergamins, no?

R: Sí. Va ser una tasca que es va fer ja fa anys perquè la digitalització

no només és difusió sinó que també és conservació. Tot allò que es digitalitza evites que s'hagi de tocar constantment i el millor que li pot passar a un pergami és que no es manipule.

P: Quantes consultes digitals es van fer l'últim any a l'Arxiu Comarcal?

R: Cada any han anat en augment i al 2023 en van ser 4.000.

P: I de presencials?

R: Unes 400.

P: Quin és el fons més consultat?

R: L'hemeroteca històrica se consulta bastant perquè té un interès molt ampli. No cal tindre coneixements ni d'història, ni de paleografia, ni de llatí... és una documentació més oberta a tothom i té un interès global. A banda d'aquest, hi ha la documentació pròpia de l'Ajuntament, com són els acords municipals i un fons que es consulta molt, però més presencialment, és el dels protocols notariaus del districte de Tortosa, que arranxa a mitjans del segle XIV i del que hi ha més de 4.000 volums.

P: I entre els fons incorporats n'hi ha de curiosos com els 40.000 vi-

nils de l'antiga Ràdio Tortosa o la documentació del Cine Fèmina.

R: Estes entitats representen un sector interessant de la vida, de l'activitat i de la societat, que s'ha de guardar. En el cas del Cine Fèmina tenim una sèrie de mig segle compresa entre les dècades dels anys 40 i 90 del segle passat amb els taquillatges, la programació o la cartellera, entre d'altres.

P: Quines iniciatives heu dut a terme per difondre la història del territori des de l'Arxiu?

R: Des de 1995 editem la revista *Recerca* dedicada a la divulgació d'investigació històrica. Esta publicació, de la qual ja portem 19 números publicats, era una assignatura pendent perquè una revista d'investigació històrica de rigor i acadèmica, no existia.

P: I coincidint amb els 40 anys ha de publicar-se el número 20, no?

R: Sí i ho farà al costat d'una altra publicació que estem enllestitint sobre els 40 anys de l'Arxiu Comarcal, una memòria d'estes quatre dècades, molt gràfica i inclús amb un anecdotari. ■